
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2018:4

Nystart av församlingar

Sammanfattning

I motion 2018:35 föreslås att kyrkostyrelsen ska ta initiativ till ett program för att nystarta församlingar som förlorat mycket av sitt gudstjänst- och församlingsliv. Utskottet menar att motionen lägger lösningsförslaget på fel nivå och att detta främst är ett ansvar för stift och församlingarna själva. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:35.

Motionens förslag

Motion 2018:35 av Berth Löndahl m.fl., Nystart av församlingar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till ett program för att nystarta församlingar som förlorat mycket av sitt gudstjänst- och församlingsliv.

Bakgrund

Enligt 2 kap. 1 § kyrkoordningen är det församlingen som har ansvaret för den grundläggande uppgiften att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission för alla som vistas i församlingen. Om flera församlingar samverkar i ett pastorat har det senare det övergripande lokala ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande uppgift (2 kap. 5 § kyrkoordningen).

I församlingen ska finnas minst ett kyrkorum, invigt i Svenska kyrkans ordning. I församlingen ska också finnas personer som tar ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd och personer som fullgör uppdragen som förtroendevalda i församlingen (37 kap. 3 § kyrkoordningen).

Stiftet ska främja och ha tillsyn över församlingarnas grundläggande uppgift (6 kap. 4 § kyrkoordningen). I det sammanhanget kan stiftet initiera dialog med församlingen om de ser behov av förändringar eller en "nystart". Den nationella nivåns uppdrag är att stödja stiftet i detta arbete. Stiftet ska också fortlöpande följa utvecklingen i församlingen och snarast initiera åtgärder när så behövs. (37 kap. 5 § kyrkoordningen).

I de fall en församling saknar förmåga eller resurser att fullgöra de grundläggande uppgifterna, kan stiftsstyrelsen besluta om en ändrad indelning. Beslut om att ändra den lokala strukturen kan även fattas av församlingens kyrkofullmäktige eller pastora-

tets kyrkofullmäktige om församlingen ingår i ett pastorat och fastställas av stiftsstyrelsen (37 kap. 6 och 7 §§ kyrkoordningen). Stiftet har också möjlighet att utöva tillsynen genom utfärdandet av församlingsinstruktionen (57 kap. 5 §).

I *Församlingar mot strömmen* (2009) beskrivs fem församlingar som uppvisar ”en positiv utveckling i en allmänt negativ trend”, det vill säga i den meningen är församlingar mot strömmen. Där konstateras att om det finns en gemensam nämnare för utvecklingen så är det lyhördhet för församlingsbornas behov och önskemål samt de lokala förutsättningarna.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:35.

Församlingen är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan och det är bekymmersamt när församlinglivet lever en tynande tillvaro. Samtidigt menar utskottet att den lösning på problemen som motionärerna föreslår lagts på fel nivå. Främjande och utveckling av ett levande församlingssliv är frågor som hör hemma på församlings- och stiftsnivå snarare än i nationella program. Församlingsinstruktionen är därvid ett viktigt redskap för att utveckla församlingsarbetet. Biskoparna visiterar församlingarna och bistår med råd och stöd. Stiftskanslierna arbetar systematiskt med att hjälpa församlingar som behöver stöd och inspiration med redskap och modeller.

Utskottet menar även att motionen väcker obesvarade frågor: Vem är det, till exempel, som ska avgöra när ett program för nystart av en församling ska användas på en viss plats? Här ser utskottet en risk för att beslut om nystarter sker över huvudet på den lokala församlingen. Utskottet ser också en fara i att ett program av detta slag blir en pappersprodukt och att det inte tillför något som inte redan finns att tillgå. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motion 2018:35.

Uppsala den 4 oktober 2018

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Dag Tuvelius, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Kekke Waltersson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Bergström, Anna Thuresson, Margareta Andersson, Daniel Engström, Sven Milltoft, Elise Solberg, Berth Löndahl, Marjut Ervasti och Vivianne Wetterling.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Bengtsson, Carola Norén, Jan Lundgren, Lars Beckman, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Bartłomiej Szulc, Sara Seppälä, Zandra Pettersson, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets förslag till avslag på motion 2018:35 till förmån för bifall till motionen.

Berth Löndahl